Nr. 5 GEGUŽĖ • MAY 1984

SKAUTU AIDAS

Nr. 5 GEGUŽĖ • MAY **1984**

SKAUTŲ AIDAS

USPAS497-840

Oficialus LIETUVIŲ SKAUTŲ S-GOS organas
Įsteigtas 1923.III.15, Šiauliuose, Lietuvoje
Leidžia LSS TARYBOS PIRMIJA

Prenumerata metams - $5.00, pusei metų $3.00,
Garbės leidėjo prenumerata - $25.00
Garbės prenumerata - $10.00

A Lithuanian youth Magazine, published monthly except July and August by **The Lithuanian Scouts Association.** Not for profit Illinois Corporation.

Subscription $5.00 yearly, $3.00 half yearly, single copy 50 c.

Second Class Postage paid at Chicago, Illinois.

• **Office of Publication**
SKAUTŲ AIDAS
6346 So. Washtenaw Ave.
Chicago, IL 60629

• **Managing Editor**
Malvina Jonikienė
6346 So. Washtenaw Ave.
Chicago, IL 60629

Redaktorius
v.s. Antanas Saulaitis, SJ
2345 West 56 Street
Chicago, IL 60636

Administratorė
v.s. Malvina Jonikienė
6346 So. Washtenaw Ave.
Chicago, IL 60629

GARBĖS LEIDĖJO PRENUMERATA ($25.)

Pranas Karalius — St. Croix, VI.

GARBĖS PRENUMERATA ($10.)

L. Čipkus — Willowick, OH
J. Malskis — Cleveland, OH
V. Šniolis — St. Petersburg, FL
J. Minkūnas — Seven Hills, OH
A. N. Rukšėnas — Cleveland, OH
P. Balsas — Queenstone, Ont.
V. Morkūnas — Toronto, Ont.
G. Sendžikas — Toronto, Ont.
J. P. Gale M.D. — Lindenhurst, N.Y.
J. Menkeliūnas — Caracas, Venez.

AUKOS "SKAUTŲ AIDUI"

Aukotojų sąrašas per ps. Birutę Abromaitienę:
V. Keturakis — Toronto, Ont. — 9.00 dol.'. vasiliauskienė — Toronto, Ont. — 4.00 dol.
E. M. Kazakevičiai — Toronto, Ont. — 10.00 dol.
E. Dailydienė — Toronto, Ont. — 6.00 dol.
P. Saplys — Toronto, Ont. — 10.00 dol.
A. Draugelis — Toronto, Ont. — 13.00 dol.
E. I. Ehlers — Toronto, Ont. — 20.00 dol.
O. Indrelienė — Toronto, Ont. — 15.00 dol.

"SKAUTŲ AIDĄ" Į UŽJŪRIUS UŽSAKĖ

L. S. Seserijos Vadija — Chicago, IL — 10.00 dol. (E. Bacevičienei — Sao Paulo, S. P. Brazilija)

Nuoširdus skautiškas ačiū.
M. Jonikienė — administratorė.

Nepriklausomoje Lietuvoje ir išeivijoje lietuvių liaudies instrumentus (skudučiai, kanklės ir kiti) atgaivino skautai. Prie laužų, iškylose, stovyklų popietėse turime progos ugdyti visą pasakojimo meną — legendas, padavimus, pasakas, kuriose yra tradicinės doros, pasaulėžiūros, vertybių, žmogiškųjų santykių, geografijos ir istorijos turtai.

Kai perduodame kultūrą — perduokime kuo plačiau. Kai norime išmokti ir gauti tai, kas mums lietuviams priklauso — reikalaukime ir imkime kuo daugiau.

DUOKIME — IR IMKIME — VISKĄ

Kiekviena tautinė grupė rūpinasi ugdyti savo kalbą, kuri yra stipriausias tautinės bendruomenės ryšys. Kaip ir su kitais dalykais gyvenime, nusižiūrėję aiškų tikslą, kartais nesustojame pakelėje gėlių pažiūrėti ir pauostyti. O lietuvių kultūrą ir visas tautinis paveldas daug turtingesnis. Subrendusios lietuvių kartos turi pareigą perduoti visą kultūrą, o augančios kartos — teisę viską gauti, ką per tūkstantmečius esame sukrovę į lietuvišką lobyną.

Kiekviena išeivija iš viso tautinio lobio parenka tik kai kuriuos dalykus, prie kurių ją riša sentimentas, prisiminimai, šių laikų poreikiai, o kartais ir tautinė sąmonė. Pavyzdžiui, mes uoliai marginame margučius Velykoms, o šv. Jurgio šventei ir Sekminėms jų nebemarginame. Vestuvių papročių parenkame kelis, labai retai visumą ar daugelį. Vienas vėliausiai atspausdintų skautų dainynėlių turi tik 20% lietuviškų liaudies dainų, kuriose slypi šimtmečių kultūra, estetinis pojūtis, žodynas, muzikinis paveldas — visos kitos dainos verstos iš kitų kalbų ar estradinės. Šios mėgstamos ir gal gražios, bet dainynėlio vartotojai gauna tik penktadalį to, ką galėtų. Tai būtų tas pat, kaip jeigu tėvai su vaikais lietuviškai kalbėdami keturis iš penkių žodžių sakytų nelietuvių kalba.

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M[illegible]ŽYDO
BIBLIOTEKA

JĖZAUS PALYGINIMAI MŪSŲ ŽODŽIAIS

Perskaitę Jėzaus Kristaus gyvenimo įvykius Naujajame Testamente ar savo tarpe pakalbėję apie Jėzaus palyginimus, sesės ir broliai surašo savo mintis:

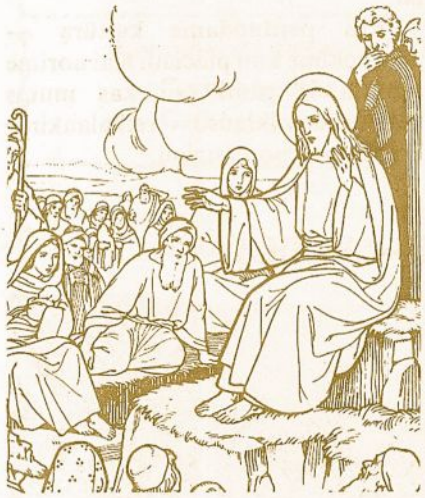

DEŠIMT TALENTŲ (Mato 25:1-13). Šis palyginimas man reiškia, kad jeigu kas nors tau ką nors duoda, tai turėtum naudoti ir pasidalinti su kitais, ne paslėpti ir nenaudoti.

DEŠIMT MERGAIČIŲ (Mato 25:1-13). Šis palyginimas man reiškia, kad nereikia manyti, jog kiti atliks tavo darbą. Tau reikia pačiai padaryti.

DU SKOLININKAI (Luko 7:41-43). Šis palyginimas rodo, kad tas žmogus, kuriam Dievas ar kas nors duoda daugiau, tas mylės Dievą ar tą kitą žmogų labiau, negu tas, kuriam nieko nebuvo duota.

DRAUGO PRAŠYMAS (Luko 11:5-8). Man patinka šis palyginimas, nes parodo, kuris tikrai yra draugas. Man jis parodo, kad jeigu turi draugą, tai turi elgtis kaip draugas.

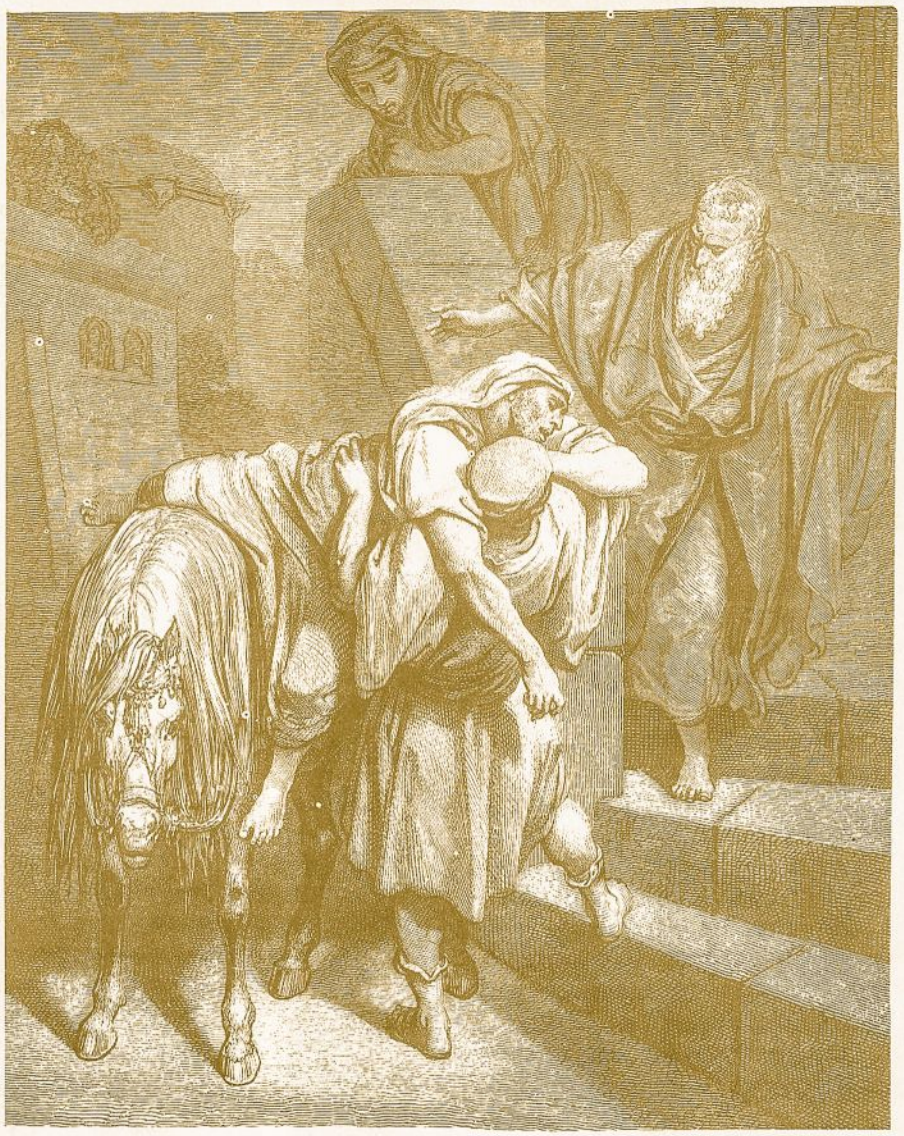

GAILESTINGASIS SAMARIETIS (Luko 10:30-37). Man reiškia, kad reikia visiems pagelbėti, kai jiems reikia pagalbos, nesvarbu, kokios tautos, spalvos ar tikėjimo. Ir kad nereikia manyti, kad kas nors kitas padarys tai, ką tau reikia padaryti.

Man šis palyginima patiko, nes svetimas žmogus pagelbėjo kitam, kuris buvo sužeistas. Visi manė, kad jis buvo plėšikas iš kito krašto. O jis pagelbėjo svetimam kitam krašte.

Jėzus pasakė, kad jeigu žmogus nesveikas protiniai ar fiziniai, tai jam reikia padėti, nesvarbu kokios jis spalvos ar iš kokio krašto. Man tai geras pamokymas, ir atsiminsiu, kai kas nors bus sužeistas ir reikalingas mano pagalbos.

Man patiko šis palyginimas, nes samarietis parodė gailestingumą. Jeigu aš būčiau ligonis, man patiktų, jei man kas nors tą irgi padarytų.

SVEČIŲ KVIETIMAS (Luko 14:12-14). Šita „pasaka" reiškia nesitikėti, kad jūsų draugai atlygins. Man patinka šita pasaka, nes kartais taip su draugais būna.

Man šis palyginimas patinka, nes parodo, kaip žmonės mėgsta atsilyginimus, ir kad tas nėra gerai. Parodo, kad žmonėms yra malonu žiūrėti, kaip kitiems malonu, o jų atlyginimas yra danguje.

PAKLYDUSI AVELĖ (Luko 15:3-7). Man patinka, nes rodo žmonių širdis. Avininkui rūpėjo viena paklydusi avis. Parodo žmonių prižiūrimą ir mylimą gyvulį ir savo gyvenimo svarbius dalykus.

Čia reiškia, kad Dievas visus myli, ir jei vienas paklystų, tai jis tą vieną dar mylėtų.

TINKLAS (Mato 13:47-51). Tinklas — tai mes visi, pašaukti Dievo žodžio klausyti. Gerieji — tai žmonės, kurie pasirenka, sutinka klausyti. Blogieji — tie, kurie pasirenka patys gyventi be Dievo. Šį palyginimą galime palyginti su pasaulio pabaiga. Man šitas patiko, nes yra teisingai pasakyta. Jeigu mes priimsime Dievą, galėsime gyventi dangaus karalystėje.

(Šias mintis surašė: Tomas, Tadas, Ingrida, Rūta, Aras, Ramona, Lina, Daiva ir kiti).

PRIE LAUŽO - VAIZDINGI JUDĖSIAI! (⊗ = NEGERAI)

Šv. KAZIMIERAS
1484–1984

K. Šimonio pav.

Vitražas Guajara-Mirim, Brazilijoje

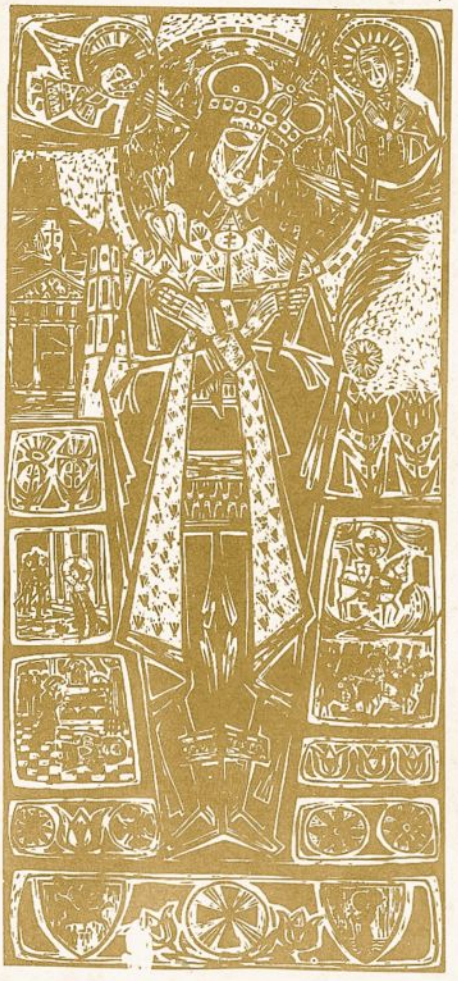

Igno raiž.

P. Vaškio medalj.

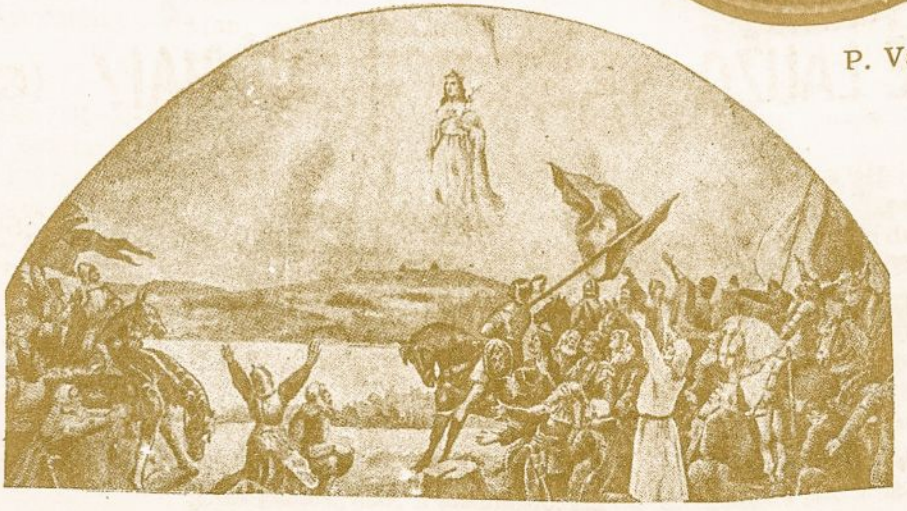

Šv. Kazimieras pasirodo Lietuvos kariuomenei Paveikslas Panevėžio katedroje

PIONERIJA PRIE VANDENS

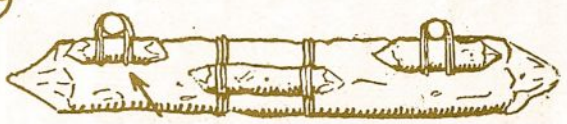

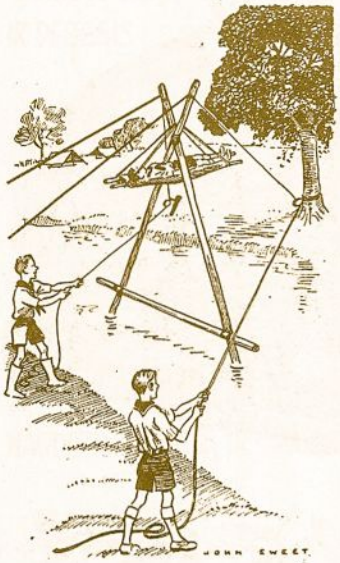

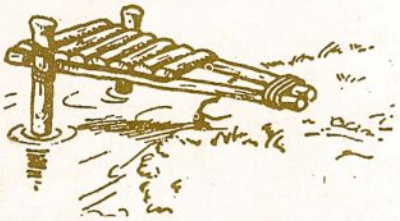

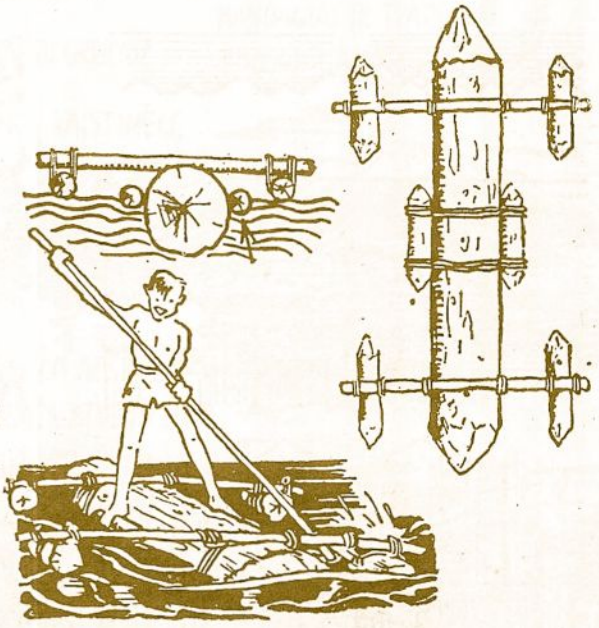

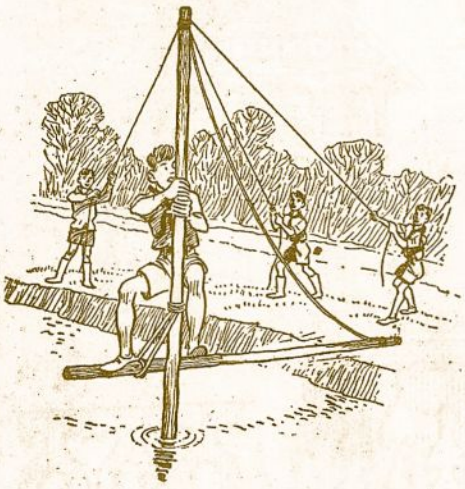

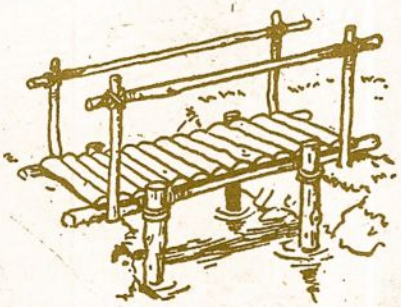

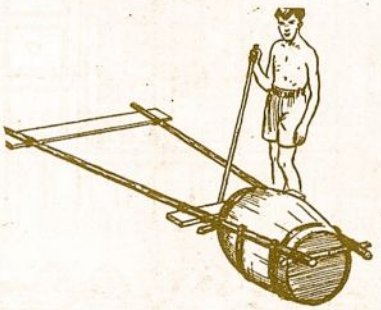

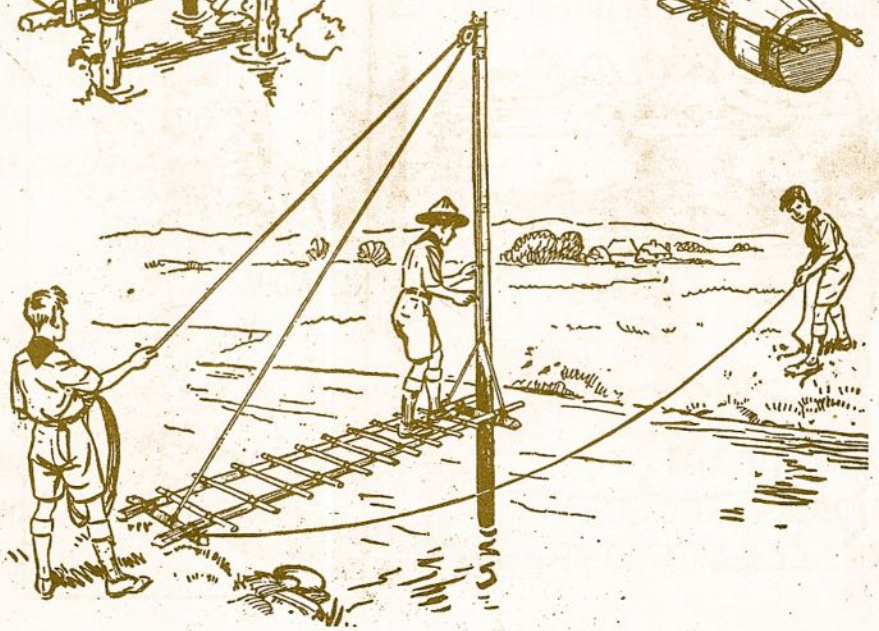

LIETUVIŲ NAMŲ PAPUOŠIMAI

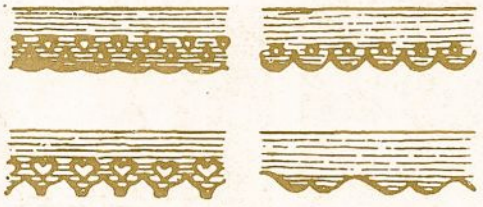

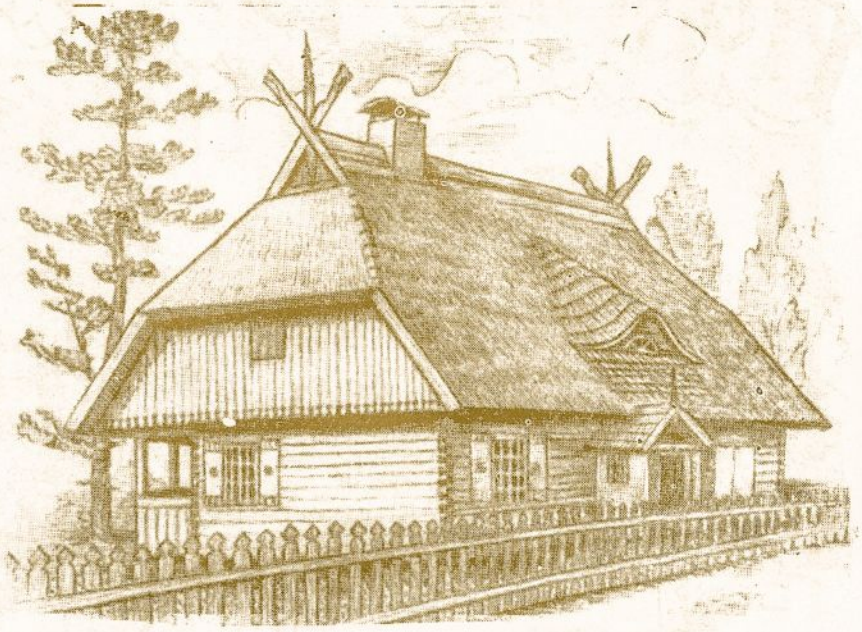

Žvejo namas

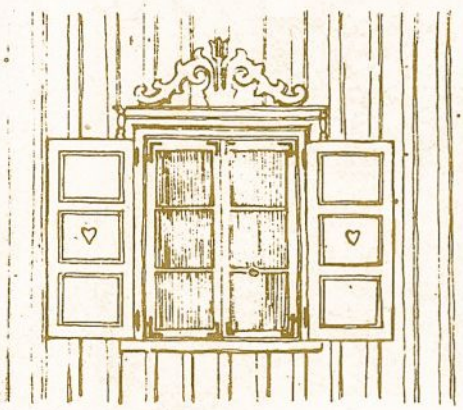

Lngai

Maži langai

Klėtelė

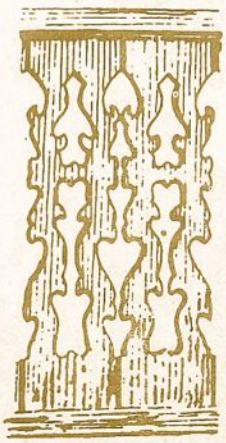

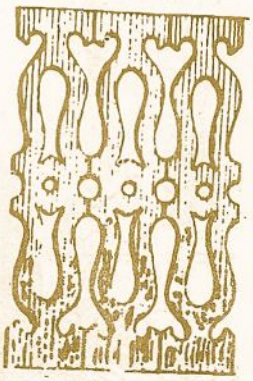

Tvorelės

IŠKYLAUJAME SAUGIAI

MOTORINIU LAIVELIU-ATSARGIAI SU GREIČIU!

MANDAGIAI IR TVARKINGAI GAMTOJE

STEBETI ORĄ IR DEBESIS

NAUDOTI KOMPASĄ IR ŽEMĖLAPĮ

VISADA PASIIMTI TVARKINGĄ VAISTINĖLĘ

NEPERKRAUTI LAIVELIO - VISADA NEŠIOTI GELBĖJIMOSI LIEMENES - NELAIMĖS ATVEJU LIKTI PRIE LAIVELIO

AKMENIS MĖTYTI PAVOJINGA

NIEKAD BE DRAUGŲ NEPLAUKIOTI - LAIKYTIS PRIE KRANTO - PATIKRINTI, KUR SAUGU PLAUKTI -

ŽYGIUOTI VEIDU Į EISMO KRYPTĮ - NESILEISTI IR NEPRAŠYTI PAVEŽTI - KAI TAMSU, NEŠIOTI BALTAI AR BLIZGUČIUS

PATIKRINTI GERIAMA VANDENĮ - VIRINTI, JEIGU REIKALINGA

SAUGIAI SU KIRVIU

NAKVYNEI RUOŠTIS, KOL DAR ŠVIESU

NEPALIKTI UGNIES BE PRIEŽIŪROS - APSAUGOTI GAMTĄ - RŪPESTINGAI UŽGESINTI.

LIETUVOJE YRA

195 RŪŠYS LAUKINIŲ BIČIŲ

1.000 DRUGIŲ SKIRČIŲ

110 RŪŠIŲ AUGALŲ SU MEDIENA

1.100 RŪŠIŲ AUKŠTESNIŲ AUGALŲ

400 RŪŠIŲ GRYBŲ

60 RŪŠIŲ ŽUVŲ

400-500 RŪŠIŲ SAMANŲ

300 RŪŠIŲ PAUKŠČIŲ

1300 GULBIŲ

19.300 ANČIŲ (ŽIEMĄ)
190.000 ANČIŲ (VASARĄ)

8700 LAPIŲ
290 VILKŲ

38.000 STIRNŲ

18 STUMBRŲ

19.000 VOVERIŲ
5.500 KIAUNIŲ

8.000 ELNIŲ
16.000 ŠERNŲ
27.700 KURAPKŲ

90.000 KIŠKIŲ

660 UDRŲ

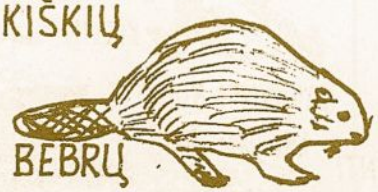

7300 BEBRŲ

8000 BRIEDŽIŲ

PAKELĖS KAZIMIERAS

Man prieš akis vis tebešvyti gimtinės kaimo palaukėse stovėjęs šv. Kazimierui pašvęstas koplytslutpis . . . Apie jį ir mano posmai.

Bronius Žalys

Dievdirbis —
iš balto liepos medžio —
išdrožė Tave,
Šventasis Karalaiti,
paprastutį,
varganą
kaip ir jis pats,
bet tokį savą — —
. . . pastatė
žemdirbio sugrubę rankos
laukų tylaus keliuko
pakrašty,
kad Tu,
koplytstulpy rymodamas,
saugotum gimtus laukus —
lietuvio visą turtą —
kad gintum javą
nuo ledų,
sausros
ir nuo rūdies — —
Nuskalavo lietūs purpurą
nuo apsiausto karališko . . .
Kuklus ir pilkas
metų dešimtim
meldei Tu Viešpatį:
prašei palaimos rankoms
šalikelėj Tave pastačiusioms,
tikėjusioms,
kad Tu pas Amžių Tėvą
užtarsi jas
gimtuose laukuose
sau duoną besipelnančias — —
Toli, toli
bažnyčios Vilniaus spindi . . .
Karališkųjų Tavo rūmų
neliko nė žymės — —
Gal ir koplytstulpį
suėdė laiko kirvarpos,
bet Tu —
lietuviškoj širdy išlikęs —
vis, ir vis
už savo Lietuvą meldies.

AŠ NORIU ŽINOTI . . .

„Noriu žinoti, kas ten darosi . . . Kažin ką anie žmonės kalba? . . . Kas ten atsitiko?" Tokius klausimus garsiai ar nintyse klausia kiekvienas žmogus. Maži vaikai apie viską nori žinoti — ir tėvelių klausia šimtus klausimų. Susidomėjimas viskuo, smalsumas — tai gyvo, guvaus žmogaus geras požymis. Nors yra visokiomis kalbomis posakių apie smalsumą, norą žinoti — pavyzdžiui: „Nekenks, jei nežinosi", „Katė perdaug besidomėdama į bėdą įkliuvo" — žmogiška pažanga ir brendimas remiasi noru išmokti, sužinoti, patirti, išsiaiškinti, suprasti, įsigilinti . . .

Smalsumas gali būti piktnaudojamas. Pavyzdžiui, kai kaimynai žiūri pro savo namų užuolaidas sekdami, kokie svečiai gretimame name vieši. Arba, kai nuėję į svečius, patys einame kambarius pažiūrėt, kaip žmo gyvena, kaip viskas tvarkinga netvarkinga). Kartais yra mėgstan pasiklausyti, ką kiti žmonės ka būrelyje, kambaryje, salėje — š atveju, jeigu kalba šiaip draugiš pakvies dalyvauti; jeigu pokal asmeniškas ir privatus, kurį la nekreips dėmesio, kad susiprastų (ar ta), kuris praeina.

Natūralu norėti žinoti, ką žmo veikia, skaito, rašo. Įstatyi draudžia svetimus laiškus atidar Todėl ir nemandagu svečiuose ar į kito žmogaus stalelio ar lenty pamatytą atvirą laišką vartyti skaityti.

Mandagumas liečia ir žmc išvaizdą. Paprastai, nors ir norėt žinoti, neklausiame, kiek už ką r žmogus mokėjo — už drab šukuoseną, kumpį ar dov Nemandagu klausti, kiek uždirbi valgai ar ko nevalgai, kodėl darai. Jeigu bus reikalinga, žmc pats pasakys ir pasipasakos.

Tai nereiškia, kad galima kal tik apie orą, sportą, politiką ar k klausimus.

TAIP ATRODO JAUNI PAUKŠČIUKAI

Jau, VADOVE

SKAUTIŠKO LAUŽO NUOTAIKOS

Kai pirmojoje skautų stovykloje prieš 76 metus dvidešimt keli berniukai susėsdavo apie laužą, jie ilgai klausydavosi labai įdomių skautų įkūrėjo Baden-Powellio pasakojimų. Tai nuotykiai iš Indijos, Afrikos, Anglijos ir kitų kraštų, iš kurių pats B-P labai daug pasimokė. O jis buvo gamtos mėgėjas, kariuomenėje vadas, žvalgas — slapukas, aktorius, sportininkas.

Tokį pat vaizdą per šimtmečius matome lietuvių tautoje, kur pasakos, legendos ir padavimai perduodami iš kartos į kartą. Kiekvienas žmogus, turėjęs senelį, senelę, kantrius tėvus, išklausė šimtus pasakojimų.

Prie laužo ar namuose prieš užmiegant nuotaika yra visų svarbiausia. Tada žmogus jautrus, artimas. Prie laužo šviečia draugystė, pasitikėjimas, mintis, ramūs jausmai.

Net ir pasirodymai prie laužo nėra teatras, o draugiškumo ir džiaugsmo ženklas. Laužas — ne televizijos programa, nes prie skautiško laužo visi dalyvauja dainuodami, tylėdami, klausydami, judėdami.

Ne visi dalykai prie ugnies yra skautiškas laužas. Smagu kepti dešreles, lakstyti, statyti milžiniškus pasirodymus: tai yra kitokios programos, bet ne laužai. Laužas taip įgimtas žmogaus dvasioje, kad mus nunešė per visą žmonių ir lietuvių istoriją, kada žmonės glaudžiai prie laužo kartu sėdėdavo, dalindavosi tamsaus pasaulio apsupti. Skautai laužų nesugalvojo — laužai priklauso kiekvienam žmogui ir žmonijai.

Iš esmės laužas yra bendravimas, kuris įkvėpia ir pradžiugina. Jeigu laužas skautiškai sukurtas, tebeįmanoma matyti žvaigždes virš medžių ir galvų. Pasakojimai, žaidimai, vaidinimėliai — visi paprasti. Yra laiko pamąstyti, susikaupti, ilgai į liepsnas žiūrėti. Galime sustoti, pasiklausyti pelėdos ūkavimo, išgirsti šviplius, vabzdžius, varles.

Gražios ir trumpos apeigos pagauna tą laužo nuotaiką. Senoviškos dainos sukuria dvasią,

kuri nuneša mus toli į istoriją ir giliai į žmogaus širdį. Būtina išklausyti geros pasakos ir pabaigai — vadovo ar vadovės žodelis, kurio mintis mus lydi iki palapinės ar namelio.

Laužas yra ir poilsio laikas po ilgos, judrios stovyklos dienos. Gal čia, prie lauželio draugų ir draugių tarpe, pajusime ko žmogaus širdis trokšta, kur jo mintys lekia.

Nuolatinės laužavietės

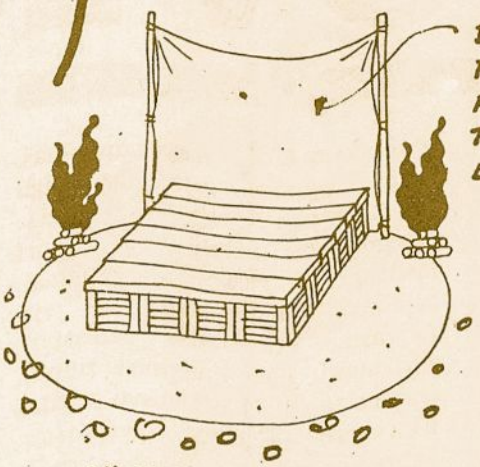

BREZENTAS, PAKLODĖ, PLASTIKA — SU PIEŠINIU, IŠSIUVINĖTA, SU SKAUTIŠKAIS, LIETUVIŠKAIS RAŠTAIS, SIMBOLIAIS

(ARBA IŠ AUKŠČIAU ĖVIESOS)

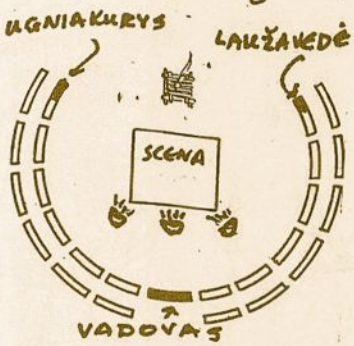

PRIEVERPSTĖS, KOPLYTSTULPIAI...

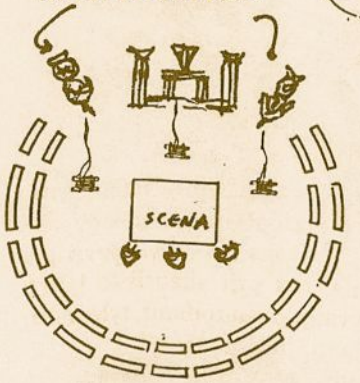

PAPLOŠTA KASPINĖLIAIS, BALIONAIS....

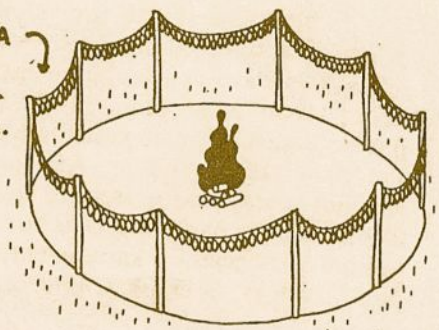

= PROŽEKTORIAI AR ŽIBINTAI

VĖJO KRYPTIS LABAI SVARBI!

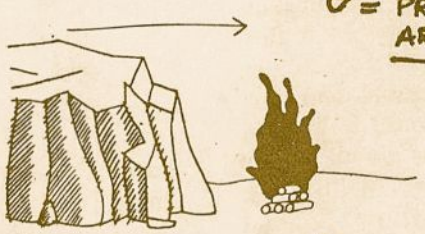

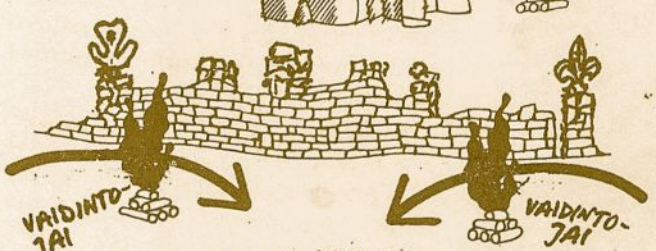

PASIRODYMAI

VAIDYBOS VIETA

MEDŽIAI, AKMENYS, UOLA AR KRANTAS

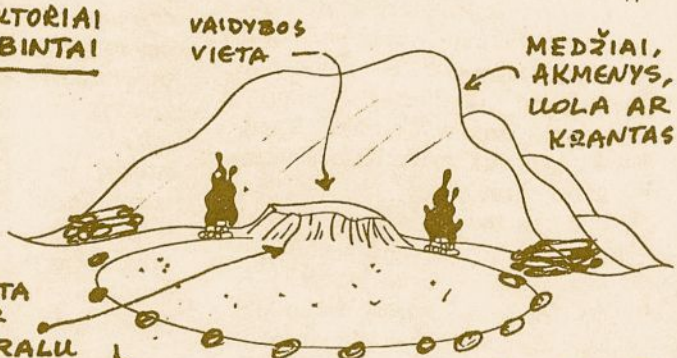

SUPILTA AR NATŪRALU

KASMET PRIDĖTI NAUJĄ DALĘ

Laužavietes apšvietimas

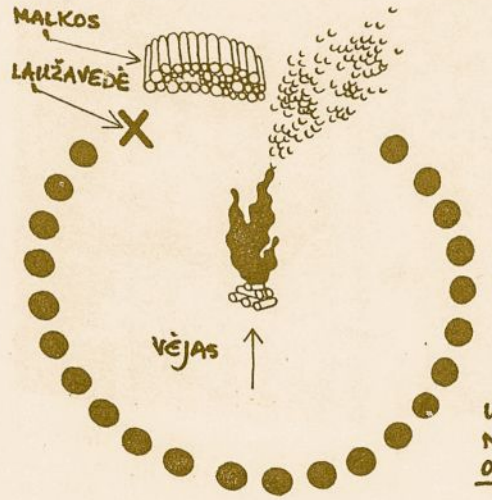

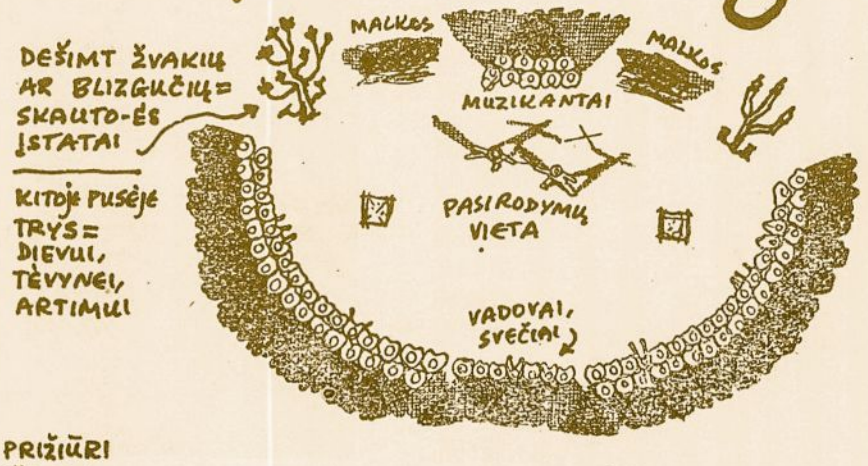

UGNĮ PRIŽIŪRI NE LAUŽAVEDYS, O UGNIAKURYS.

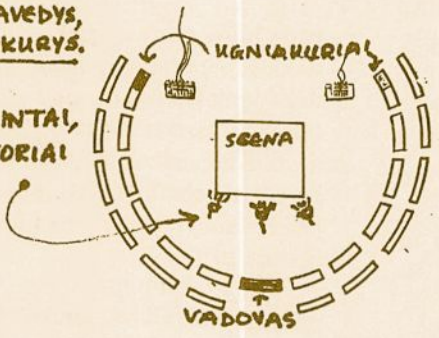

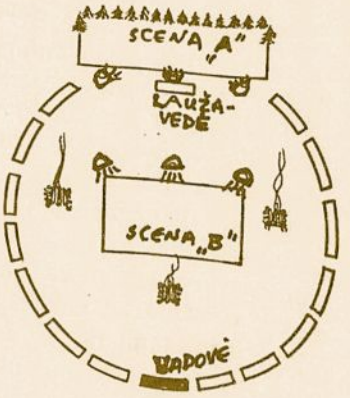

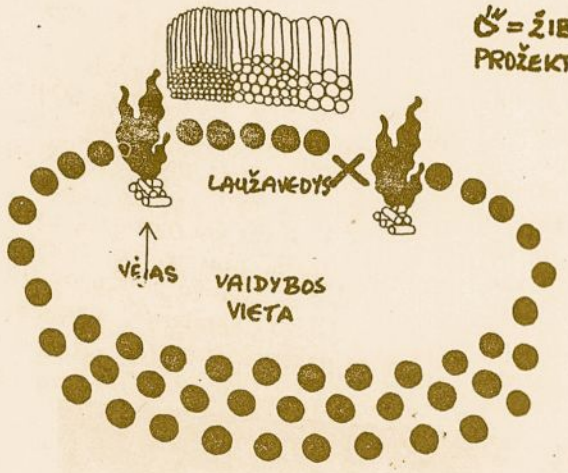

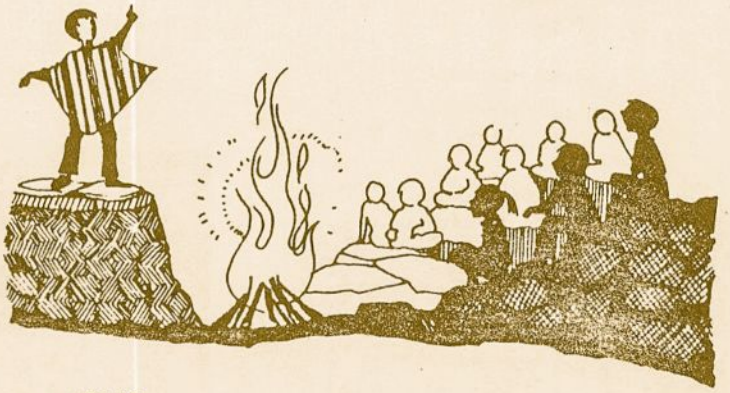

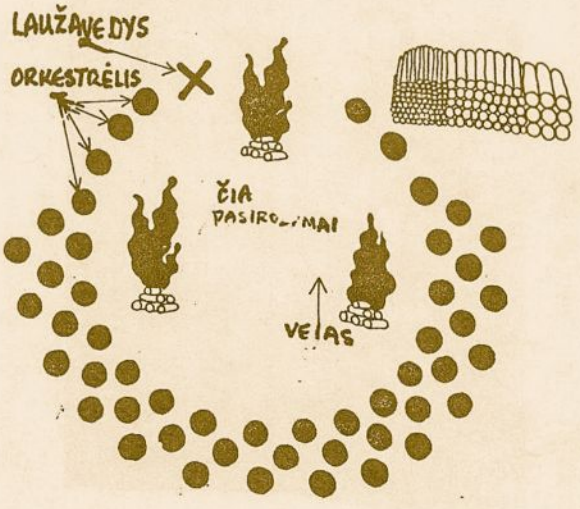

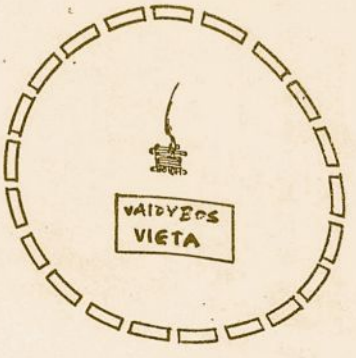

„IDEALUS VADOVAS"

Skautybės idealai aiškiai žinomi, pažįstami. Bet idealios skaučių vadovės ar skautų vadovo niekur nerasime, kad ir būtų įdomu pajieškoti. Vis dėlto galima apibūdinti pageidautinus vaodvų ir vadovių bruožus.

1. Idealus vadovas panaudoja priemones ir sąlygas, kurias turi, savo vienetui, vadijai, stovyklai tarnauti. Tai yra, nebūtina vadovei mokėti ir žinoti viską, būti psichologe, viso skautamokslio žinove. Svarbu skautamokslio išmanyti, bet vadovo ir vadovės vertė glūdi labiau asmenybėje.

2. Vadovas, ypač draugininkas ar kito vieneto vadovas, taip pat ir instruktorius ar užsiėmimų vedėjas turi būti „berniukas", o vadovė — „mergaitė". Žavesys skautavimo dalykais ir užsiėmimais yra ryšys, kuris kaip tiltas jungia suaugusį su jaunaisiais. Sugebėti ką naujo išmokti, iš naujo ką nors išgyventi, priimti naujas mintis. Iš aukšto į vaikų ar jaunimo užsiėmimus žiūrėti yra esminiai klysti skautavimo kelyje.

3. Vadovė dalinasi uždaviniais su savo padėjėjomis, pasitikėdama jomis ir nesikišdama. Kai kur nors nesiseka ar silpna, vadovė pavyzdžiu ar pasiūlymu pataiso ir įkvėpia naujos dvasios ar naujo domėsio. Užleisdama pareigų kitoms, vyresnioji vadovė turi laiko ypatingiems klausimams ir ypač pokalbiams su savo jaune nėmis sesėmis.

4. Ketvirtasis įstatas galioja ypač vadovui ir vadovei — būti sese ir broliu vieneto nariams ir savo talkininkams ar bendradarbiams. Kai visi vienete jaučiasi jaukiai, „namie" savo tarpe, tada vyksta auklėjimas.

5. Vieneto dvasia priklauso ne nuo vadovo ar vadovės įtakos, bet nuo vadovo, vadovės ryšio su kiekvienu nariu — dvasią kuria kiekvienas naryas ar narė. Vadovas turi būti tvirtas, siekti ilgalaikių tikslų nepasiduodamas, ypatingai dėkodamas ir padrąsindamas savo talkininkus ir skautus.

6. Kita „idealaus" vadovo ypatybė yra sugebėti išmokti iš jaunesnių, priimti siūlymus, naujus būdu užsiėmimus pritaikyti.

7. Linksmumas yra skauto požymis — ar jauniausio vilkiuko ar seniausio skautininko. Kaip tik sunkios valandėlės parodo, kad verta buvo siekti ir stengtis.

8. Geras vadovas nėra „idealus" vadovas — jis (ar ji) nuolat pažįsta savo trukumus, klaidas, stengiasi pagerinti savo veiksmingumą. Lavindamas savo akis pastebėti ir mokytis iš kitų vadovų, sulaiko savo „liežuvį".

9. Gera vadovė planuoja — ne pusiau ar 50%, bet nuolatos. Veiksmingas vadovavimas visai nepanašus į miške ar pievoje apžėlusį akmenį ar stulpą.

10. Vadovas yra religingas — ne perpamaldžia prasme, bet žinodamas, kad jo vadovo pastangos yra dalis Dievo karalystės statybos, kurios pagerina šį pasaulį.

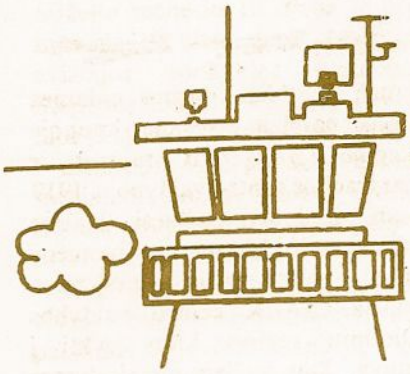

VIRŠ DEBESŲ

ORO SKAUTAI

Skyrių veda
s.v.v.sl. Audrius Kirvelaitis
3717 W. 82nd Place
Chicago, Ill. 60652

Aviacija apie 1930 metus dar buvo labai jauna. Drasūs lakūnai vis ruošė pavojingus skridimus nugalėti pasaulio didžiulius nuotolius ir pasiekti niekad nepasiektus aukščius bei greitumus. Dažnai skridimuose lakūnai rizikavo savo gyvybe norėdami parodyti sau ir pasauliui jų pajėgumą, arba kartais skrisdavo tik dėl nuotykių, arba kartais dėl savo tėvynės vardo pagarsinimo. Daugumas žymių aviatorių buvo kilę tik iš kelių didelių ir galingų kraštų, kaip Anglija, Amerika, Vokietija ir Italija. Bet kartu tarp jų pasižymėjo ir lietuvių: gen. Antanas Gustaitis ir vyr. lt. Jurgis Dobkevičius. Jie konstruktavo ir statė naujus lėktuvus. Tai stebino kitus, kad toks mažas kraštas, kaip Lietuva, galėtų prisidėti prie lėktuvų pagerinimo.

Lietuva, tuo laiku, buvo labai jauna, neseniai atkurta valstybė ir lietuviai nebuvo labai žinomi pasaulyje, nes prieš tai Lietuva buvo virš šimto metų pavergta. Visoki patriotai, kurie didžiavosi esą lietuviais, bandė iškelti Lietuvos vardą kitataučių tarpe. Vienas toks patriotas buvo Čiurlionis, kurio menas labai pagarsino tėvų šalį. Kiti du šitokie patriotai buvo Steponas Darius ir Stasys Girėnas. Jie buvo lakūnai ir perskrido per Atlantą 1933 metais. Netikėtai Darius ir Girėnas žuvo Vokietijoje, kai jų lėktuvas nukrito audrai siaučiant. Nors jie žuvo nepasiekę tikslo, bet jų žygis pagarsino Lietuvą.

Šių dviejų didžiūnų atminimui šis skyrelis spausdina v.sl. senj. Vytenio Kirvelaičio aprašymą apie jų gyvenimą, pasiruošimą ir skridimą. Pradedame su Stepono Dariaus biografija.

Red.

STEPONAS DARIUS

Steponas Darius gimė 1896 metais sausio mėnesio 8 dieną Tauragės apskrityje, Kvėdarnos valsčiuje Rubiškės vienkiemyje. Jo tėvai buvo Jonas ir Augustina Jucevičiai. Dvi dienas vėliau jis buvo pakrikštytas kun. J. Dapkevičiaus Judrėnų katalikų bažnyčioje. Stepono tėvas mirė 1905 metais. Jo motina 1906 metais ištekėjo už Kazio Degučio. 1907 metais gruodžio mėnesio 15 dieną Steponas, motina, patėvis ir seserys Lora ir Kastutė atvyko į Ameriką. Jie pirmiausiai apsistojo Newark Niudžersį, vėliau išsikėlė į Elizabeth Niudžersį, ir 1909 metais visa šeima atsirado Cikagoje. Steponas savo jaunystėje lankė arba baigė sekančias mokyklas Čikagoje: West Pullman pradžios mokyklą, Curtis aukštesniąją mokyklą, Englewood aukštesniąją mokyklą, Harrison technikinę aukštesniąją mokyklą ir Lane Junior College.

Prieš tęsiant Stepono biografijos bruožą reikia trumpai paminėti, kad 1917 metų pradžioje Steponas

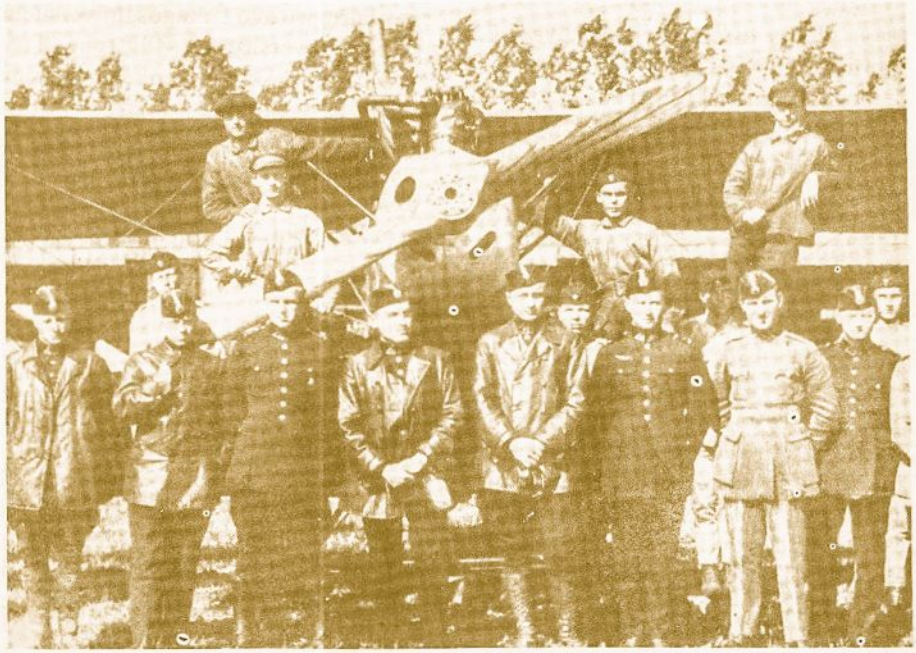

4-ta eskadrilė 1926 metais. Stovi iš kairės: Liutkus, Tiškus, Pyragius, Peseckas — eskadrilės vadas, Darius, Jabonskis, Bartuška ir Damijonaitis.
Nuotr. iš V. Pesecko rinkinio

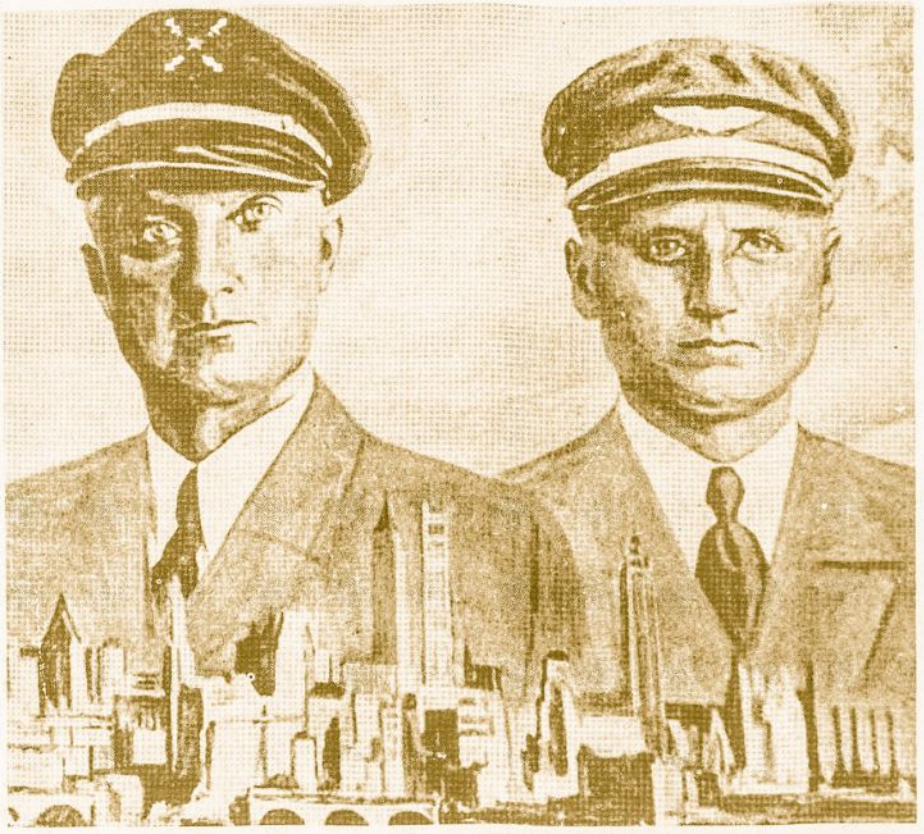

Tautos didvyriai Steponas Darius ir Stasys Girėnas

Jucevičius pakeitė savo vardą į Steponą Darių. Įvairūs Lietuvos laikraščiai aiškino, kad Steponas pasirinko pavardę kilusią iš senovės persų karžygio Darijaus vardo. Bet autorius. Petras Jurgėla-Jurgelevičius pasikalbėjęs su Steponu 1933 metais kovo mėnesį duoda šitokį skirtingą išaiškinimą:

> tėvas turėjo dvilypę pavardę: Jucevičius-Daraišius. Seserys ir broliai Amerikoj sutrumpino ir kartu sulietuvino Jucevičiaus pavardę: Jucius. Motina gavo antrojo vyro pavardę. Pats gi Stepas prieš stodamas Amerikos kariuomenėn pasirinko ir sutrumpino antrąją pavardę: Daraišius-Darius.

1914 metais liepos mėnesio 28 dieną prasidėjo Pirmas pasaulinis karas Europoje. Amerika įstojo į karą 1917 metais balandžio mėnesio 6 dieną Prezidentui Vilsonui paskelbiant, kad kraštas siekia tautų išvadavimo. Šešias dienas vėliau, Steponas Darius savanoriu užsirašė į Amerikos kariuomenę norėdamas priklausyti aviacijos skyriui, bet tas jam nepasisekė. Darius buvo išsiųstas į Prancūziją įvairioms pareigoms, kur jis buvo sužeistas ir vėliau apdovanotas dviem karo medaliais už sąžiningą tarnybą. Užbaigęs savo 25 mėnesių karo tarnybą Darius sugrįžo atgal į Čikagą ir užsiregistravo Čikagos universitete (The University of Chicago). Tuo pačiu laiku Darius lankė artilerijos atsargos karininkų kursus prie universiteto.

Steponas Darius buvo vienas iš apie 35,000 lietuvių tarnavusių Amerikos kariuomenėje šitame kare. 1919 metais rugpjūčio mėn. 14 dieną buvo Čikagoje įsteigta Susivienijimas Amerikos lietuvių kareivių (SALK) su šiais tikslais: 1. jungti tarnavusius kariuomenėje vyrus, 2. kovoti dėl Lietuvos laisvės, siunčiant Lietuvos kariuomenėn savanorius, aukas,skelbiant protestus prieš Lietuvos priešų siekimus, ir 3. padėti Lietuvos valstybei stiprėti, ginti jos reikalus bei garbę. Darius labai įsijungė į SALK darbus eidamas įvairias pareigas trečioje kuopoje Čikagoje (Bridgeport rajone) ir organizacijos centro valdyboje. 1919 metais lapkričio mėnesį Darius pasiryžo stoti į Lietuvos kariuomenę ir 1920 metais vasario mėnesį buvo paskirtas SALK centro valdybos įgaliotiniu raginti kitus vykti į Lietuvą. Tais pačiais metais liepos mėnesio 3 dieną Steponas Darius oficialiai gavo teisę iš karo misijos atvykti į Lietuvą kai po „atstatymo darbininkas".

Visi Amerikos savanoriai buvo paskirti atitinkamai tarnybai Lietuvos kariuomenės štabo. Steponas Darius buvo įjungtas į slaptąją tarnybą bandyti sumažinti šnipų įtaką Lietuvoje. Tuo laiku, Lietuva turėjo labai daug svetimų šnipų iš Rusijos, Lenkijos, Vokietijos ir Prancūzijos, kurių tikslas buvo suskaldyti Lietuvos nepriklausomybės eigą. Kai lenkai pradėjo veržtis į Lietuvą(1920 metais rugpjūčio mėn. 27 dieną), Steponas Darius pradėjo labai rūpintis apie krašto padėtį. Jis rašė laiškus į SALK valdybą Amerikoje prašant pagalbos prieš lenkų įsiveržimą. Jo korespondencijos buvo atspausdintos „Drauge" ir kituose lietuviškuose laikraščiuose išjudinti Amerikos lietuvius. Jo vardu buvo renkamos aukos ir masyvinės demonstracijos suorganizuotos. Rugpjūčio mėnesio 22 dieną Darius žodžiu prašė leidimo išstoti iš saugumo tarnybos ir septynias dienas vėliau davė prašymą la s karo mokyklą.

Darius savo dienoraštyje rašo, kad jis įstojo į karo mokyklą 1920 metais spalio mėnesio 19 dieną, nors tarnybos lape pažymėta lapkričio mėnesio 15 dieną. Jis lankė bendrus kursus ir 1921 metų gegužės mėnesio 8 dieną buvo paskirtas į artilerijos pulką, taip pat kaip Amerikos kariuomenėje. Darius su vienu draugu pirmą kartą skrido lėktuvu

birželio mėnesio 10 dieną ir liepos mėnesio 19 dieną buvo paskirtas į aviacijos mokyklą. Leitenantas Steponas Darius atvyko į aviacijos mokyklą 1922 metais sausio mėnesio 7 dieną. Jis išklausė šešių mėnesių specialius teorijos kursus, kuriuos Darius baigė su bendru pažymiu 10.27 iš 12 (85.58%).

1923 metais vasarą Darius išlaikė visus aviacijos egzaminus ir buvo paskirtas į 3-čią eskadrilę karo lakūnu. Iš viso, Darius tarnavo sekančiose eskadrilėse: mokymojame, trečioje, pirmoje ir ketvirtoje.

Be to, Darius išskraidė arti 400 valandų Lietuvos ore, nuo 1922 m. iki 1927. Tame laikotarpyje, tas buvo stebėtinas pasiekimas.

Steponas Darius irgi buvo didelis sporto mėgėjas įsijungdamas į įvairias komandas mokyklose. Jis žaidė amerikonišką futbolą, krepšinį, beisbolą, boksavosi ir dalyvavo kituose sportuose. Amerikoje jis net priklausė Čikagos profesionalų White Sox beisbolo komandai. Kai Darius atvyko į Lietuvą, jis pradėjo organizuoti ir kukliai dirbdamas bandė įvesti sportą visuose miestuose. 1920 metais buvo įkurta Lietuvos fizinio lavinimosi sąjunga (LFSL), kuriai Darius vadovavo tris metus (1922-1925). Stepono Dariaus įtaka Lietuvos sporte yra labai gražiai apibūdinta Jono Balčiūno:

> . . . Steponas Darius per trumpą laiką (1920-1927) pasidarbavo mūsų besikuiančio sporto dirvonuose. Stebina jo universalumas: sportininkas, organizatorius, veikėjas, įvairių sporto šakų teisėjas, treneris, dėstytojas, vienas „Sporto" laikraščio steigėjų ir nuolatinis jo bendradarbis, pirmojo Kaune (ir Lietuvoje) stadiono statybos iniciatorius ir vadovas.

Bet negalima užmiršti, kad Dariaus meilė sportui sudarė jam daugelį problemų. Jis keletą kartų peržengė kariuomenės taisykles dirbdamas Lietuvos sporto labui (pvz. išvažiavo į užsienį be jokio leidimo), buvo nubaustas ir net pristatytas Garbės Teismui su šitokią atestaciją 1925 metais: „Turi būti paleistas iš kariuomenės . . . Nedrausmingumas ir išsišokimai prieš savo viršininkus". Laimingai Dariui pasisekdavo, kadangi jį neatleido iš lakūno pareigų.

1927 metais gegužės mėnesio 1 dieną Lietuvos Aeroklubas buvo įsteigtas prie kurio Darius irgi pasirašė kai po steigėjas. Bet tik tris dienas vėliau, kapitonas Darius gavo kariuomenės vadovybės leidimą vykti vienų metų atostogom į Ameriką aplankyti mamytę bei gimines. (Jis vėliau gavo leidimą pasilikti Amerikoje ir daugiau netarnauti Lietuvoje.) Traukiniu išvažiavo į Prancūziją, kur jis pakeliu sutiko gerą draugą A. Gustaitį. Paskui gegužės 21 dieną Paryžiuje Darius matė Charles Lindbergh lėktuvo sutikimą po transatlantinio skridimo. Nors niekur nėra aiškiai pažymėta, daugelis rašytojų bei kitų lietuvių tvirtina, kad šitas įvykis galutinai išsprendė Steponui Dariui, kad jam reikia skristi per Atlanto vandenyną į tolimą Lietuvą.

Sugrįžęs į Ameriką Steponas Darius toliau tęsė savo aviacijos ambiciją. 1927 metais birželio mėnesį jis nupirko pirmą lėktuvą Amerikoje, trivietį WACO-3511 už 3,000 dolerių. Dariaus skridimai buvo aprašyti daugelį kartų „Drauge", „Veinybėje", „Naujienose", „Sandaroje" bei Amerikos laikraščiuose „South Bend Tribune", Čikagos „Daily News" ir t.t. Jis padarė įvairius naujus lakūno rekordus, padėjo sukurti pirmą Amerikos lietuvių aeroklubą pavadintą Vyties Aeroklubas (Knights Aviation Club), dirbo Pal-Waukee aerodrome netoli Čikagos ir iki savo skridimo per Atlantą buvo savarankiškai išskraidęs apie 1800 valandų.

ŠVENTASIS KAZIMIERAI

Lakštingalų čiulbėjime skendo
panerys,
Pily puotos, pagundos . . ., o Tu pro
vartus . . .
Suklumpi ir meldiesi pas katedros
duris,
Karlaiti valdove — jaunuoli skaistus.
Kojas apkabinęs, maldauk Tėvą,
Sūnų,
Laisva Lietuva, šią sekundę
tebūna.

Kai veržėsi į šalį priešai niekadėjai,
Per patvinusią upę pulkus vedei mūs,
Jiems drąsą įkvėpęs, laimėt mūšius
padėjai.

Šią dieną engia mus — tas pats
priešas nuožmus.
Kazimierai šventas maldaujam
suklupę,
Perveski per kančiom patvinusią
upę.

Tėviškėj, taigų pusny, šalyse
svečiose,
Akis išraudojom, balsai mūs užkimo,
Už seseris, brolius, už tėvynę
kančiose,
Šaukiantis kasdieną Tavo užtarimo.
Iš kalėjimų, gulagų ilgos pakelės,
Vesk namo gyvuosius. Nužudytų
vėles.

S. Radžiūnas

MŪSŲ DIDŽIOJI ŠEIMA

ANGLIJA

SKAUTŲ VADIJOS SUVAŽIAVIMAS NOTTINGHAME

Šv. Kazimiero, Lietuvos Jaunimo Globėjo ir skautų Patrono 500 metų mirties atžymėjimo sukakties ženkle, kovo 24 į Aušros Vartų židinį Nottinghame, skautų skaučių vadovai, kviestieji organizacijų ir tėvų atstovai suvažiavo pasitarti ir nustatyti planus tolimesnei skautiškai veiklai.

Mus su kavute pasitiko Židinio šeimininkas s. kun. S. Matulis, MIC, LSS Europos Rajono Vadas s. St. Br. Vaitkevičius ir šeimininkės: V. Montvilaitė ir J. Makovickienė.

Posėdyje dalyvauja Europos Rajono Vadas s. St. Br. Vaitkevičius, DBLS-gos C. V. pirmn. v.s. J. Alkis, LS Seserijos vadeivė s. J. Traškienė, LSB V-jos V-kas s. A. Gerdžiūnas, „Budėkime" redak. s. E. Šova, „Budėkime" admn. J. Levinskas, jaunimo atstovė N. Vainoriūtė, v.s. Br. Zinkus, s. A. Jakimavičius, s. R. Šovienė, ps. I. Gerdžiūnienė, vyr.sk.pl. V. Gasperienė, DBLS Nott. skyr. pirmn. K. Bivainis, J. Dubickas, vienetų dvasios vadovas s. kun. S. Matulis, MIC, ir LSB Europos rajono vadeiva v.s. J. Maslauskas.

Suvažiavimas pradėtas koplytėlėje. S. kun. S. Matulis, MIC skaito maldą į šv. Kazimierą, solistė vyr.sk.pl. V. Gasperienė veda giesmę, N. Vainoriūtei akompanuojant pianinu. Rajono vadas s. St. Br. Vaitkevičius atidarė posėdį. Nežiūrint nepalankaus ir lietingo oro, džiaugėsi matydamas iš tolimų kampelių suvažiavusius į pasitarimą, kai lietuviška skautybė yra viena didžiausių lietuvybės išlaikymo mūsų jaunimo tarpe nešėja. Tą gerai žino neskaitlingas buvęs Anglijos rajonas, dabartyje tapęs Europos rajonu. Rajono vadovų mažas būrelis kartais dirba už du ar tris, dažnai atsižadėdami poilsio, asmeniško malonumo ir kasmet organizuodamas skautiškus subūvimus, posėdžius ir skautų stovyklas.

Perdavę sveikinimus ir nedalyvaujančiųjų atsiprašymus, perskaito posėdžio darbotvarkę. Rajono vadas palaiko ryšius su LSS Tarybos Pirmija ir vienetų vadovais. Seserijos vadeivė s. J. Traškienė pranešė, kad Vasario 16 gimnazijoje „Aušros" tunto tuntininkės pareigas laikinai eina vyr. sk. Monika Gaižauskaitė. S. vadeive yra numačiusi aplankyti Vasario 16 gimnaziją. Brolijos Vadeiva perduoda LSB vadijos sveikinimus ir praneša, kad pasiuntęs į klubus ir organizacijas skautų stovyklai aukų lapus, kai tikimasi sulaukti lėšų, jas panaudojant svečiams priimti. S. e. Šova sako, kad dalyvavo Skotijoje ir pasikalbėjimo su organizacijų veikėjais ir jaunimo vadovais; kad Skotijoje susikurs skautų ir skaučių mišrus vienetas ir dalyvaus skautų vasaros stovykloje. Rastas ir vadovas ir pasiųsta skautiškos literatūros ir kt.

„Budėkime" admn. J. Levinskas nusiskundė, kad į rašytus laiškus ir „Budėkime" atsišaukimus skaitytojams, primenant atsilyginti, dauguma nekreipė dėmesio ir ilgus metus nėra parėmę išleidimo.

L.S.S. Europos Rajono vadijos posėdžio dalyviai, Nottinghame, Ziolinio patalpose 24-to kovo mėn. 1984.

Priekyje pirmoje eilėje iš dešinės į kairę v. s. J. Maslauskas, E. R. vadeiva, s. S. B. Vaitkevičius E. R. vadas ir s. J. Traškienė E. R. seserijos vadeivė.

Trūksta paties „šeimininko" s. kun. dr. S. Matulio MIC.

Foto: s. S. B. Vaitkevičius

L.S.S. Europos Rajono vadijos posėdis 24.3.84 Nottinghame.

Sesės: Iš kairės į dešinę — s. Janina Traškienė (sesių E. Rajono vadeivė); s. Rūta Šovienė, instruktorė Nijolė Vainoriūtė, v.sk. psl. Vida Gasperienė ir ps. Irena Gerdžiūnienė.

Foto: s. S. B. Vaitkevičius

Išreikšta padėka LSS Tarybos Pirmijai, „Budėkime" redaktoriui s. E. Šovai, broliui Rimantui, jų šeimoms, rėmėjams ir uoliam ir sąžiningam administratoriui J. Levinskui.

V.s. J. Alkis pateikia Rajono kasos stovi ir pažymėjo, kad a.a. J. Struoginis buvęs Vokietijoje skautas, o Anglijoje rėmėjas, savo testamente skautų veiklai palikęs sutaupų, kurios įtrauktos į bendrą rajono kasą.

S. kun. S. Matulis, MIC, sako, kad šv. Kazimiero sukakties pamaldos — gegužės 20 d. Nottinghamo katedroje ir dalyvauja s. dr. vyskupas A. Deksnys. Kviečia kuo gausiau dalyvauti skautus. Vyskupas A. Deksnys Lietuvių sodyboje atnašaus šv. Mišias ir pasakys pamokslą gegužės 27 d.

Ilgiausiai sustota skautų vasaros stovyklos ir numatytos išleisti knygos-albumo reikalu. Nutarta, kad stovykloje daugiau kreipti dėmesio į lituanistiką ir skautiškos programos mokymą, kai yra pakviesti lektoriai. Popietines valandas skirti sportui, iškyloms, žaidimams. Skautaujantį jaunimą dominti ir mokyti praktiško darbo, paįvairinant teoretiniu mokymu.

Knygos-albumo išleidimo reikalu daugiausiai referavo s. E. Šova ir kiti su įvairiais sumanymais ir pranešimais, nes lietuvių skautybės praeitis ilga, įvairi ir gili, ypač kai didesnę jos dalį praleidom išeivijoje, žygiuodami Rūtos ir Lelijos keliu 39 metus. Prieš keletą metų Anglijos skautų vadovų buvo imtasi iniciatyvos savo skautiškos veiklos pėdsakus palikti lietuvių skautijai, rėmėjams, jauniems auklėtojams, jaunimui, motinoms-tėvams kaip gyvą vaizdą kartų kartoms. Daug širdies ir laiko bei jėgų medžiagos ir nuotraukų rinkime yra atidavę eilė skautų ir skaučių vadovų-vių, kolonijose esantieji vadovai ir rėmėjai. Kiek ilgiau užsiteses darbas, o paskutiniu laiku s. E. Šova perėmė į savo rankas tą darbą, kai darbas knygos-albumo rieda pirmyn. Tačiau bent kokios knygos išleidimas pareikalauja lėšų, kai dėl lėšų stokos knygos — albumo darbai buvo sustoję ir išleidimas vėluojasi. Teofilė Bakatienė pirmoji atskubėjo su 25 svarų auka. Jos pavardė pirmoji pateks į knygos albumo puslapius.

Būtų gera, kad klubai, organizacijos, skautavę vadovai, rėmėjai, tėvai ir visos šeimos knygą - albumą užsakytų, taptų garbės rėmėjais, mecenatais, kurių pavardės būtų knygos-albumo puslapiuose.

Iš anksto rėmėjams ir visai lietuviškai bei skautiškai visuomenei už širdingą dėmesį reiškiame nuoširdų ir skautišką ačiū!

S. kun. S. Matulis, MIC, posėdį paįvairino Romoje vykusio šv. Kazimiero 500 metų mirties atžymėjimo skaidrėms ir rekorderiu. Posėdžio dalyvius jaunimo kai Šventasis Tėvas kalbėjo mūsų gimtąja kalba apie šv. Kazimierą ir lietuvių tautą šimtatūkstantinei miniai. Paveiksluose buvo džiugu matyti pas Šventą Tėvą JE s. dr. vyskupą A. Deksnį, LSB VS v.s.fil. Vyt. Vidugirį, s. kun. dr. S. Matulį, MIC, ir kitus.

Perkelta į 23 pusl.

L.S.S. Europos rajono skautų,-čių vasaros stovykla lietuvių Sodyboje Anglijoje.

„Sėsės patikrinusios brolių pastovyklę skaičiuoja taškus".

Iš dešinės į kairę: j. sk. R. Gasperaitė, vyr. sk. Kr. Veršelytė ir sk. L. Lenkevičiūtė.

Foto: sk. v. T. Philpott

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLOS BIBLIOTEKA

ROMOJE

Kol Lietuvos vyčių atstovė Loreta Stukienė įteikia dovaną šv. Tėvui kovo 3 d., su skautų ir skaučių dovana laukia Brolijos VS v.s. V. Vidugiris ir v.s. Liūda Rugienienė

Šv. Tėvas su Vasario 16-tosios gimnazijos mokiniais. Popiežius sveikinasi su skautu vyčiu Markum Lipu iš Sao Paulo, Brazilijos.

Kaziuko mugė Chicago

1 1984 m. Kaziuko Mugė ir Brolis Liubinskas.

2 1984 m. Kaziuko Mugė. Tadas Stropus, Kulikauskas.

3 Zita Kolešytė — Aušros Vartų Tuntas Gabijo Draugovė. 1984 m. Kaziuko Mugė.

4 Akademikai Regina Krutulytė, Vytenis Rasutis. 1984 m. Kaziuko Mugė.

5 Aušros Vartų Tuntas. 1984 m. Kaziuko Mugė. Gabijos Draugovė. Gerb. ponia J. Daužvardienė.

6 1984 m. Kaziuko Mugė. Beatričė Storonaitė, Aušra Jasaitytė, Nida Bichnevičiūtė. Gabijos Draugovė.

7 Aušros Vartų Gabijos Draugovė. Alė Zalatoriūtė, Rima Stropūtė, Rūta Stroputė, Nida Bichnevičiūtė, Gailė Eidukaitė. 1984 m. Kaziuko Mugė.

Nuotr.: Rūtos Musonytės

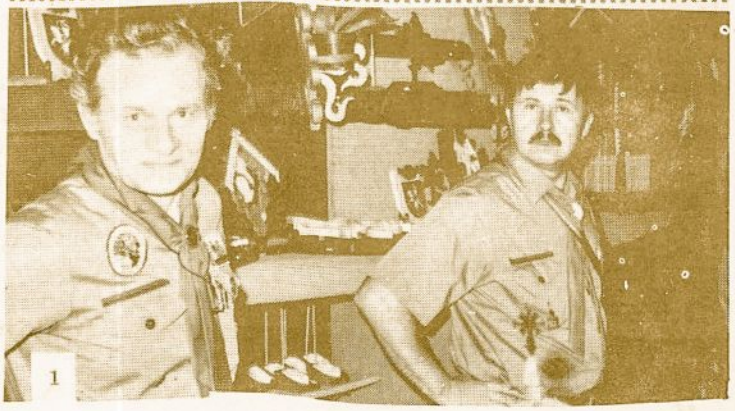

Kaziuko mugė Worchester

„Su džiaugsmu kviečiame į Mugę . . .“ Iš k. į d.: A. R. vadeiva v.s.fil. A. Treinys, laiko juostą A. R. vadeivė s. G. Treinienė, „Kvieslys“ v.s.fil. kun. A. Saulaitis iš Čikagos, stebi A. R. vadas s.fil. R. Jokubauskas ir Neringos tuntininkė — s. N. Pranckevičienė.

Tėvų komiteto narės Dabrilienė irJuodaitienė

Jaunesnieji Worcesterio skautai ir skautės mugėje.

Tradicinis spaudos stalas aptarnauja skaitytojams.

Nuotr. T. Gaidelytės-Meiluvienė

Skaučių prikrautas prekystalis.

AUSTRALIJOS RAJONE

GEELONG'O SKAUTŲ ŽIDINIO SUEIGA

Sausio 8 d., „Šatrijos" tunto „Baltijos" stovyklos rajone, suruošta Geelong'o Skautų Židinio ir Lietuviškosios Skautybės Fondo Geelong'o rėmėjų informacinė sueigos. Bendrajai sueigai vadovauti pakviestas p. Vyt. Bindokas, sekr. — p. K. Starinskas.

Svarstytas šv. Kazimiero 500 m. mirties minėjimo suruošimas Geelong'e ir išklausytas Liet. Skautybės Fondo Geelong'o atstovo pranešimas.

Geelong'o Šv. Kazimiero Šventės Komitetas sudarytas vasario 11 d. Į jį, be Skautų Židinio kanclerio, A. Karpavičiaus, įeina: Juozas Gailius, Geelong'o Liet. Sąjungos Klubo pirm., s. Vyt. Mačiulis, „Šatrijos" tunto tuntininkas, Vyt. Bindokas — Geelong'o Liet. Sporto Klubo „Vyčio" valdybos narys.

L.S.K. „Vyčio" Valdyba komietui paskyrė ir paramą — $30.00, drauge palinkėdama sėkmės. Komiteto nuoširdi padėka už paramą ir linkėjimus!

ALKA

MELBURNO SKAUTININKŲ RAMOVĖJE

Melburno Skautininkų Ramovės iškyla įvyko gruodžio 8 d. drauge su „Džiugo" tuntu. Vykstant tunto vienetų užsiėmimams, vyko ir ramovės narių sueiga, kurios metu Ramovės pirm., s. J. Žitkevičienė, supažindino dalyvius su LSS 65-mečio veiklos istorija.

Ramovės sekretoriui, ps. J. Sadauskui, pasitraukus, naująją sekretore sutiko būti ps. B. Prašmutaitė.

Melburno Skautininkų Ramovės sueiga suruošta sausio 8 d., Kazimiero stovyklos rajone, Gilwell Park, Vic. Sueigos metu aptarta 1984 m. veikla, prisidėjimas prie šv. Kazimiero 500 m. Jubiliejaus minėjimo ir kt.

MIRĖ ARVYDAS PŪKAS

Š.m. sausio 17 d., savo namuose, Marrickvilleje, rastas miręs a.a. Arvydas Pūkas, buvęs įvairių lietuviškų organizacijų narys. Mirties priežastis — nusilpusi širdis.

Arvydas buvo gimęs 1941 m. sausio 23 d., Kaune, mokytojų Balio ir Rosinos Pūkų šeimoje. Tėvai, 1949 m. atvykę į Australiją, su laiku Sydnejaus priemiestyje, Marrickvillėje, nusipirko namus ir čia visą laiką gyveno. Tėvams mirus Arvydas liko vienas. Dirbo Australijos Telekomunikacijų Tarnyboje, kaip techniko asistentas.

Jaunas Arvydas dar bene 1954 įstojo į Sydnejaus „Aušros" tunto skautų draugovę, buvo nuolatinis metinių stovyklų dalyvis. Be skautų, priklausė Sydnejaus Ateitininkų Kuopai, vėliau — šauliams ir skautams — židiniečiams. Kurį laiką dainavo „Dainos" chore, o paskutinius pora metų talkino žurnalui „Raders Digest-International", kaip iždininkas.

Palaidotas sausio 19 d. Kemps Creek katalikų kapinėse, šalia savo tėvų. Gedulingas Mišias už a.a. Arvydą atlaikė prel. P. Butkus. Laidotuvėse gausiai dalyvavo tautiečiai.

Prie kapo, atsisveikinimo žodį tarė ALB Sydnejaus Apylinkės pirm., dr. A. Mauragis — bendruomenės ir skautų vardu, p. St. Pačėsa — šaulių ir p. J. Kedys — „Readers Digest-International" redakcijos-administracijos vardu.

Tebūnie tau lengva Australijos žemė, Arvydai!

B. Ž.

PAS SYDNEJAUS SKAUTUS

„AUŠROS" TUNTE

Pasikeitimai „Aušros" Tunto vadijoje: nuo vasario 1 d. iš pareigų atsistatydinus ps. V. Gaidžioniui, naująja tuntininke paskirta s. Marina Cox. Tunto vadiją, be tuntininkės, sudaro: tuntininkės pavaduotoja — v.s.v.sl. Rasa Blansjaar, dvasios vadovas — v.s.fil. prel. Petras Butkus, tunto adjutantas — s.v.v.sl. Tomas Pullinen, tunto skautų skyriaus vedėjas — s.v.v.sl. Algis Kapočius, sekretorius — v.s. Bronius Žalys, iždininkas — s.v.v.sl. Vytenis Šliogeris, ūkio skyriaus vedėjas — ps. Viktoras Gaidžionis, egzilų skautų atstovai — v.s.sl. Audronė Stašionytė ir s.v. Raimundas Jurkšaitis bei tunto vienetų vadovai.

„Aušros" Tuntui šiuo metu priklauso šie vienetai: 1. Jaun. Skaučių-tų „Šešupės" Draugovė (draugininkė — v.s.v.sl. Kristina Coxaitė), 2. Skaučių „Živilės" Draugovė (d-kė — v.s.t.n. Kristina Virgeningaitė), 3. Vyr. Skaučių Šatrijos Raganos Draugovė (vadovė — v.s.v.sl. Rita Barkutė); 4. D.L.K. Gedimino Skautų Draugovė (d-kas — s.v.v.sl. Algis Kapočius); 5. Sk. Vyčių Geležinio Vilko Būrelis (vadas — s.v.v.sl. Algis Kapočius).

B. Ž.

„DARIAUS-GIRĖNO" STOVYKLĄ UŽBAIGUS

Sausio 4-14 d.d. Sydnejaus „Aušros" tunto suruošta „Dariaus-Girėno" stovykla, Ingleburn'e, N.S.W., nuosavoje stovyklavietėje, sėkmingai užbaigta. Stovyklą globojo s. Marina Cox, jai vadovavo s.v. Rikis Šliteris, talkinamas labai aktyvaus adjutanto — s.v. Tomo Pullinen. Ūkiu — virtuve rūpinosi s.v. Algis Kapočius, padedamas s.v. Raimundo Vingilio.

Stovyklavo apie 30 jaunesnio amžiaus brolių-sesių, išskyrus savaitgalius, kai čia suskrisdavo vyr.

amžiaus skautai-tės.

Stovyklauti šiemet buvo gera — stovyklavietė žalia, ir ją vis dar, karts nuo karto palaistydavo lietutis, kartais net su perkūnijom . . . Buvo galima kas vakarą kurti laužus (urie šiemet ypač gerai pavykdavo, gal dėl to, kad jie buvo kraunami be gaisrų baimės — dideli ir kibikrščiuojantys! . . .).

Užsiėmimų stovykloje netrūko. Buvo ruošiamasi iš patyrimo laipsnių programų. Čia daug darbo įdėjo jaunosios vadovės — vyr. skautės: Linda Bieliūnaitė, Virginija ir Marina Coxaitės, Kristina Virgeningaitė ir Tomas Pullinen. Nemažai pasidarbavo ir Skautų Vyčių Geležinio Vilko būrelio broliai, įruošę „commando course", „skraidančią lapę", pravedę „Lituanicos kelionę iš New Yorko į Kauną" ir kt. Stovyklautojai darė „Lituanicos" ir laužų modelius, „Dariaus-Girėno" stalą ir t.t.

Apie Darių-Girėną stovyklautojams papasakojo atvykęs į stovyklą v.s.fil. B. Barkus, „Rentokill" firmos instruktoriai supažindino su nuodingais vabzdžiais (vorais) ir kaip nuo jų saugotis.

Sportuota ir žaista, o karštomis dienomis vykta į artimą Jurgio upę maudytis.

Stovyklautojų religiniu gyvenimu rūpinosi dvasios vadovas, v.s. fil. prel. P. Būtkus, šeštadieniais atlaikęs dvejas Mišias, į kurias jis sugebėjo įjungti ir jaunuosius stovyklautojus bei pasakydamas jiems gražius pamokslus.

Sausio 13-14 naktį stovyklos apylinkėse vyčio įžodį davė du kandidatai — Edis Barila ir Danius Hornas.

Išalkusius maitino brolis Algis Kąpočius. Prie stalo visus šaukdavo toks įrankis, vadinamas „trimitu". Deja, jo „pūtėjai" iš jo teišgaudavo labai panašų garsą į kaiminystėje gyvenusio asilo kovos, džiaugsmo ar kitų emocijų pasėkoje išduodamą garsą — iha-iha-iha-ha! . . . Tad, pora kartų, sumaišę signalus, jaunieji prisistatė į valgyklą be eilės, galvodami, kad Algis vėl ką nors skanaus „sukombinavo" . . .

Stovykla užbaigta sausio 14 d., gausiai susirinkus tėveliams ir bičiuliams, kurių daugumas pasiliko ir tikrai gerai pavykusioje laužo programoje, pravestoje L. Bileiūnaitės ir V. ir M. Coxaičių. (Tenka pastebėti, kad šios stovyklos laužų pasirodymai, pravesti jaunųjų, buvo labai skoningi, išvengiant neretai pasitaikančio ciniškumo).

Paskutinio vėliavų nuleidimo metu, LSS Tarybos narys, v.s.fil. Balys Barkus, perdavė LSS Tarybos Pirmininko v.s.fil. Sigito Miknaičio sveikinimus stovyklautojams. Ta pačia proga stovyklautojai pasveikino tik ką gimimo dieną atšventusį savo dvasios vadovą, prel. Petrą Butkų.

Žinoma, apie tuos, kurie stovykloje daugiausia dirba ir rūpinasi yra mažiausiai kalbama: tai stovyklos globėja, s. Marina Cox, stovyklos viršininkas — s.v. Rikis Šliteris ir nepavargstantis stovyklos adjutantas, instruktorius ir visų kitų darbų darytojas, s.v. Tomas Pullinen, ant kurių pečių gulė visa atsakomybė. Bet . . . taip jau visuomet būna!

Stovyklą reikia laikyti pasisekusia. Nors ir turėta problemų, bet jaunieji vadovai (su vyresniųjų „pastūmėjimais") ją pravedė labai gerai.

v.s. B. Ž.

KAZIMIERO STOVYKLA VIKTORIJOJE

Melburno Džiugo Tuntas sausio 3-8 d.d. Gilwell'io Parke, Vic., suruošė šv. Kazimiero vardo stovyklą, kurioje nuolatiniai stovyklavo apie 50 skautų-čių (savaitgaly jų skaičius prašoko 70). Drauge su melburniškiais čia stovyklavo Adelaidės sesės A. Baltutytė ir D. Pociūtė, ir iš Tasmanijos atvykusi T. Šiaučiūnaitė (priklauso Džiugo tuntui).

Stovyklai vadovavo v.s. D. Čižauskienė. Jos vadiją sudarė: dvasios vadovas — kun. P. Vaseris, adjutantas — ps. V. Špokevičius, seserijos pastovyklės vadovė — ps. J. Šimkienė, brolijos pastovyklės — s.v. A. Šimkus, iždininkas — v.s. H. Antanaitis.

Stovyklą maitino nepamianomos virėjos — ps. M. Špokevičienė ir v.sk. N. Kairaitienė, kurioms maistą pristatė p.p. A. ir A. Kairaičiai.

Stovykla gal buvo būdinga tuo, kad nors vyr. vadovai ir buvo vyr. kartos, tačiau praktiškas vadovavimas, ypač užsiėmimų metu, buvo duotas jaunesniesiems, kad jie įsigytų patyrimo besiruošdami vadovo pareigoms.

Adjutanto pareigas entuziastiškai atliko sk.v.kand. P. Šurna, nepabijojęs, esant reikalui, „užlipti ant mazolių" vyčiams ir budžiams.

Skaučių pastovyklei vadovavo v.sk. A. Stasiliūnaitė ir jos padėjėja, v.sk. K. Baškytė. Jos tvarkėsi pavyzdingai.

Skautų pastovyklei pirmą kartą vadovavo prit.sk. L. Šeikis, su padėjėju prit.sk. J. Rukšėnu. Be abejo, pirmas kartas yra sunkus, ką bedarytum, ypač, kai reikia įsakinėti savo amžiaus draugams, todėl karts nuo karto tekdavo „seniams" priminti jaunųjų vadovų pareigas . . .

Sk. vyčių ir budžių pastovyklėje atsakomybę nešė s.v. D. Alekna, savo pareigas atlikęs pasigėrėtinai.

Vyresnėms sesėms vadovavo v.sk. K. Baškytė. Sesė v.sk. L. Muceniekaitė ėjo stovyklos gailestingosios sesers pareigas.

Stovyklos užsiėmimų programą paruošė ir ją pravedė (su maža vyr. brolių pagalba) sk. vyčiai ir prityrę skautai. Užsiėmimams vadovavo s.v.kand. P. Šurna, talkinamas sk. vyčių kandidatų M. Baltučio, A. Aleknos ir prit. skautų — L. Šileikio, J. Rukšėno ir D. Kęsmino. Jie pravedė topografinius užsiėmimus, parodydami kaip naudotis kompasu ir žemėlapiu, kas buvo praktiškai išbandyta kitą dieną iškylos metu. Jie

taip pat supažindino kaip pasistatyti laip es iš miške surastos medžiagos, užklupus nakčiai ar esant blogam orui. Lapinių statybos praktika atlikta pasidalinus grupėmis, konkurso būdu. Darbas vyko kaip skruzdėlyne: buvo velkamos nukritę medžių šakos, rišamos žolėmis, dengiamos paparčių lapais, kol miške neatsirado 7 įvairaus stiliaus ir dydžio lapinės.

PETRĄ ŠILERĮ AMŽINYBĖN IŠLYDĖJUS

Vasario 17 d. mirė Geelonge lietuvis Petras Šileris, apie 60 m. amžiaus. Liūdesyje paliko ž.č,ų.iraldą, dukreles Ritą ir Benitą, seseris Emą ir Matą, jų šeimas ir daug draugų.

Lietuvių skautų vardu, kuris jiems priklausė nuo pačios jaunystės dienų, atsisveikino L.S.S. Australijos Rajono Brolijos Vadeiva, j.s.fil. Dr. R. Šarkis.

s Šileris buvo gimęs 1924 metais spalio 24 d., Gotlibiškių kaime, Šakių valsčiuje ir apskrityje. Belankydamas vietinę pradžios mokyklą, įstojo į skautus, kurių eilėse išbuvo aktyvus iki pat mirties.

Sukūręs mišrią šeimą, dukreles išauklėjo sąmoningomis lietuvaitėmis, kurios dalyvavo skautuose, lankė savaitbalio mokyklą, šoko tautinius šokius, dalyvavo lietuviškuose praengimuose. Pats Petras taip pat nebuvo abejingas lietuviškiems reikalams. Priklausė lietuvių bendruomenei, buvo Bendruomenės Valdybos narys ir Valdybos pirmininkas, ilgametis Savaitgalio Mokyklos Komiteto pirmininkas. Kaipo statybininkas, daug prisidėjo prie Geelong Lietuvių Namų statybos ir praplėtimo darbų.

Be kitų lietuviškų organizacijų, ypač žavėjosi lietuvių skautų veikla. Į Lietuvių Skautų Sąjungą įstojo dar Lietuvoj. Joje buvo aktyvus ir Vokietijoje. Atvykęs į Australiją, tuojau įsijungė į skautišką veiklą ir nuo 1957 m. paskirtas Geelongo skautų-čių vietininkijos vietininku, pakeliant į vyresnio skiltininko laipsnį. Vėliau pavadintai Geelong „Šatrijos" vardo vietininkijai vadovavo iki 1961 m. pradžios, vadovavimą perdavęs s. A. Karpavičiui. Velionis Petras buvo taurus lietuvis, aktyvus skautas ir vadovas, pilnai įsijungęs į Lietuvių Skautų Sąjungos gyvenimą kartu su visa savo šeima.

„MŪSŲ PASTOGĖ"
ALKA
1984.3.12 — Nr. 9.

ATKELTA iš 17 pusl.

LSS Europos rajono vadas s. St. Br. Vaitkevičius visiems padėkojo.

Po to, V. Montvilaitės ir J. Makovickienės paruoštais užkandžiais pasivaišinę, įspūdžiais pasidalinę, padėkoję šeimininkėms ir dvasios vadui s. kun. S. Matuliui, dalyviai išsiskirstė į namučius, pasižadėdami vėl susitikti.

v. s. J. M.

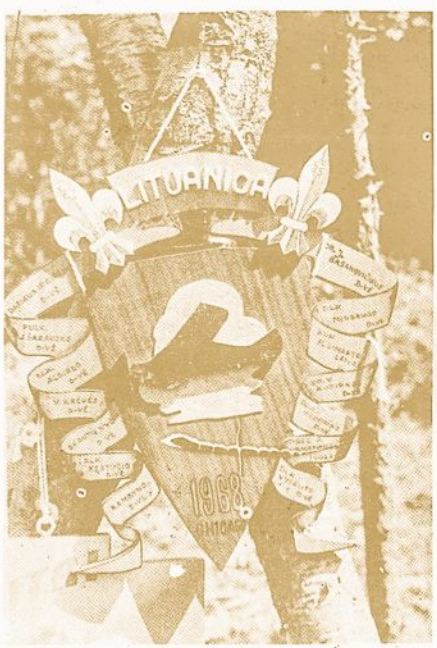

OMAHOJE, Kaziuko minimugeje, kovo mėn. 18 d. pardavę daugumą savo rankdarbių, Dariaus-Girėno būrelio skautai vyčiai: sl. E. Radžiūnas, pl. J. Pultinevičius, v.sl. L. Totilas, ir v.sl. R. Peškevičius.

Nuotr. Edis Radžiūnas

VLADAS VIJEIKIS
4346 S. WESTERN AVE
CHICAGO, IL. 60609

ALp(LKA)3083
SKAUTŲ 1984, Nr.5
6346 S. Wasl
Chicago, Ill. 60629

PRO PALAPINĖS PLYŠĮ

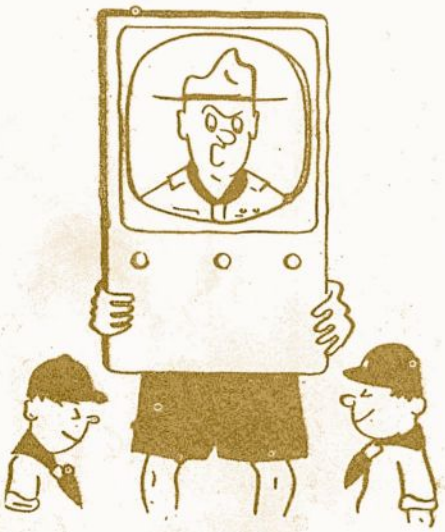

- Gal dabar galima atkreipti jūsų dėmesį.

Maža aguonėlė, muziejuje pamačiusi žvėrių kailius, klausia mamytės:

— O kada tie žvėreliai atbėgs pasiimti savo kailinukų? Greit ateis žiema, ir jie gali sušalti . . .

— Kodėl vis rašai laiškus, — klausia draugininkė, — o nerašai stovyklos atvirukų, sese?

— Bijau, kad žodžiai nenukristų.

— Automobilis žiovauja, — sako skautas savo draugui, kai prie kelio pamatė automobilį su atdara dangine.

Stovykloje sutarė vilkiukai ir paukštytės kartu vaidinti prie laužo.

— Aš būsiu kareivis, — sako vienas iš vilkiukų būrelio.

— Tai aš būsiu kareivytė, — prisideda paukštytė.

— Sese, ar ir tu matei tą patį sapną, kurį aš sapnavau?

— Nežinau atsakymo į klausimą „Kokia Lietuvos sostinė". Šiandien man skauda protą.

— Ar galima gerti vandenį iš šio upelio, — klausia vadovas.

— Galima, broli, nes tarp akmenėlių visos bakterijos užsimuša.

Jubiliejinėje stovykloje kalbasi du stovyklautojai:

— Kur tu gyveni, broli?

— Atlanto rajono pastovyklėje.

— Ką ten gero daraĩ?

— Esu skautas.

Jis sutaupo kelias minutes, kai rytą reikia tvarkytis

90 741.155